

„Senki sem különálló sziget; minden ember a kontinens egy része, a szárazföld egy darabja; ha egy göröngyöt mos el a tenger, Európa lesz kevesebb, éppúgy; mintha egy hegyfokot mosna el, vagy barátaid házá, vagy a te birtokod; minden halállal én leszek kevesebb, mert egy vagyok az emberiséggel; ezért hát sose kérdezd, kiért szól a harang; érted szól!”
Ernest Hemingway

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Karának vezetése
megbízásából az Új- és Jelenkori
Egyetemes Történeti Tanszék

2014. május 8-9-én

tudományos konferenciát szervez
az első világháború kitörésének századik
évfordulója alkalmából

„A HÁBORÚ, AMELY MEGSZÜNTET MINDEN HÁBORÚT”

A Nagy Háború kitörésének 100.
évfordulójára

A konferencia helye: ELTE BTK, Gólyavár, Mária
Terézia-terem, Budapest, Múzeum krt. 6.

Sok szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt!

K

KÖZÉP- ÉS KELET EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

1914
ELSŐ VILÁGHÁBORÚS
CENTENÁRIUMI
EMLEKBIZOTTSÁG
1918

E·L·T·E
BTK

„A háború, amely megszüntet minden háborút”

A Nagy Háború kitörésének 100. évfordulójára

2014. május 8-9.

MÁJUS 8. – PLENÁRIS ÜLÉS (Gólyavár, Mária Terézia-terem) – levezető elnökök: Izsák Lajos és Székely Gábor

09.00-09.20: Dezső Tamás dékán köszöntője

09.20-09.40: Glatz Ferenc: Európa százéves háborúja

09.40-10.00: Robert Evans: Az első világháború keletkezése új megközelítésben

10.00-10.20: Schmidt Mária: Európai testvérháború

10.20-10.40: Kovács Vilmos: A magyar hadiipar az első világháború alatt

10.40-10.50: szünet

10.50-11.10: Maruzsa Zoltán: Tisza István és az első világháborúhoz vezető válság

11.10-11.30: Szávai Ferenc: A háború közép-európai gazdasági hatásai

11.30-11.50: Fischer Ferenc: „Zeigen der Flagge”. II. Vilmos három hadihajója és Heinrich von Hohenzollern főherceg különleges missziója 1914 tavaszán Brazíliában, Uruguayban, Argentínában és Chilében

11.50-12.10: Frank Tibor: Háború és békék. Különbéke tapogatózások az I. világháború végén

12.10-12.30: Gerő András: Merénylettől hadüzenetig. A béke utolsó hónapja a Monarchia Magyarországon (1914. június 28.- 1914. július 28.)

12.30-12.40. vita

12.40-13.10: koszorúzás

13.10-14.30: ebéd

SZEKCIÓBEOSZTÁS – IDŐPONTOK, TERMEK

MÁJUS 8. Első nap – szekciók (Mária Terézia-terem, Kisdékáni, Gombocz-terem, Szekfű Gyula Könyvtár)

I. SZEKCIÓ-BLOKK

14.40-16.10: I. Hadtörténeti szekció (Gólyavár, Mária Terézia-terem) – levezető elnök: Egedy Gergely

14.40-15.00: Kocsis András: A Nagy Háború kirobbanása. Merénylet, ultimátum, mozgósítás, hadüzenet

15.00-15.20: Pollmann Ferenc: A pancsovai pánik

15.20-15.40: Balla Tibor: Az osztrák-magyar haderő magyar származású tábornokai és a Nagy Háború

15.40-16.00: Ligeti Dávid: Egy tábornagy bukása – Gondolatok Franz Conrad von Hötzendorf vezérkari főnök 1917. évi leváltásáról

16.00-16.10: vita

16.10-16.20: szünet

14.40-15.50: II. Hadtörténeti szekció (Főépület, Szekfű Gyula Könyvtár) – levezető elnök: Sipos Balázs

14.40-15.00: Kaló József: A Schlieffen-terv és kudarca: az első háborús esztendő a nyugati arcvonalon

15.00-15.20: Pintér Tamás: A Doberdó emlékezete. Az aknaháború

15.20-15.40: Stencinger Norbert: Harci gázok alkalmazása a Doberdó-fennsík védelmében 1916. június-július

15.40-15.50: vita

15.50-16.00: szünet

14.40-15.50: III. Hadtörténeti szekció (A. épület, Kisdékáni) – levezető elnök: Gulyás László

14.40-15.00: Kaiser Ferenc: Az SMS Goeben menekülése 1914 nyarán (A hajó, amely megdöntött egy birodalmat)

15.00-15.20: Krámlí Mihály: A navalizmus és az osztrák-magyar haditengerészet felkészülése a Nagy Háborúra

15.20-15.40: Antal Gábor: A tengerről a sivatagba – Az EMDEN cirkáló története Hellmuth von Mücke sorhajóhadnagy emlékiratai alapján

15.40-15.50: vita

15.50-16.00: szünet

14.40-15.50: A háború megítélése I. (A. épület Gombocz-terem) – levezető elnök: Szatmári Péter

14.40-15.00: Székely Gábor: Geopolitikai erőeltolódás a Nagy Háború végén - Németország javára

15.00-15.20: Molnár Eszter Edina: Az elköteleződés határai

15.20-15.40: Tóth Péter András: „Amíg mi tíz katonát mozgósítottunk, ők tizenötöt.” A központi hatalmak megítélése antant és amerikai körökben

15.40-15.50: vita

15.50-16.00: szünet

II. SZEKCIÓ – BLOKK:

16.20-17.50: Nyugati politika szekció (A. épület, Mária Terézia-terem) – levezető elnök: Kocsis András

16.20-16.40: Egedy Gergely: Lloyd George és az Osztrák-Magyar Monarchia

16.40-17.00: Garadnai Zoltán: Charles de Gaulle az I. világháborúban

17.00-17.20: Pallagi Mária: A spanyol semlegesség kérdése a bécsi diplomáciában (1914-1918)

17.20-17.40: Pál István: „Az Egyesült Államok hadba lépésnek titkosszolgálati dimenziói”

17.40-17.50: vita

17.50-18.00: szünet

16.00-17.30: Balkán kérdése szekció (A. épület, Gombocz-terem) – levezető elnök: Szatmári Péter

16.00-16.20: Juhász József: Új interpretációk a Balkán-kérdés és Szerbia szerepéről a világháború kirobbanásában

16.20-16.40: Etleva Lala: Albania between Austro-Hungary and Italy at the beginning of the World War I

16.40-17.00: Melek Çolak: Az első balkáni háború idején Magyarországra menekült török katonák (A magyar források alapján)

17.00-17.20: Szeghő Patrik: Montenegró a nagyhatalmak Balkán-politikájában a keleti kérdéstől a párizsi békekonferenciáig

17.20-17.30: vita

17.30-17.40: szünet

16.00-17.30: I. Európán kívüli világ szekció (A. épület, Kisdékáni) – levezető elnök: Benedek Gábor

16.00-16.20: Búr Gábor: Az első világháború Európán kívüli hadszínterei - az első lövésektől az utolsóig

16.20-16.40: Marsai Viktor: „Egy illúzió vége - a német gyarmatbirodalom összeomlása Afrikában”

16.40-17.00: Szabó-Zsoldos Gábor: „Búr és Brit-is(h)”. A Maritz lázadás (1914–1915): egy majdnem polgárháború a Nagy Háborúban

17.00-17.20: Ferwagner Ákos: „A brit közel-keleti politika dilemmái (1914-1916)”

17.20-17.30: vita

17.30-17.40: szünet

16.00-17.10: Nőmozgalom szekció (Főépület, Székfű Gyula Könyvtár) – levezető elnök: Majoros István

16.00-16.20: Pető Andrea: A Nagy Háború emlékezete a társadalmi nemek alapján

16.20-16.40: Sipos Balázs: Nők és világháború – nők a háború utáni Magyarországon

16.40-17.00: Madarász Anita: „Mit ér a szavazati jog, ha elvész az ország, ahol szavazhatunk?” – a brit női választójogi mozgalom története, 1914-1918

17.00-17.10: vita

III. SZEKCIÓ – BLOKK:

17.40-18.50: *Csehszlovák-kérdés szekció (A. épület, Kisdékáni) – levezető elnök: Búr Gábor*

17.40-18.00: Benedek Gábor: Az Új Európa helye Masaryk életművében

18.00-18.20: Gulyás László: Egy nemzetállamépítési kísérlet, Csehszlovákia 1918-1939

18.20-18.40: Tóth Andrej: Az első világháború mint út a csehszlovák állam megalapításához

18.40-18.50: vita

18.00-19.30: *Ideológiák, eszmék, pártok szekció (Gólyavár, Mária Terézia-terem) – levezető elnök: Garadnai Zoltán*

18.00-18.20: Vonyó József: Az első világháború és a fajvédelem

18.20-18.40: Krausz Tamás: Az I. világháború Lenin értelmezésében

18.40-19.00: Gecse Géza: „Expanzió és önreflexió, illetve annak hiánya az orosz politikában
- Szarajevótól a Herceg-szigetekig (1914 - 1919)”

19.00-19.20: Papp Gyula: Az első világháború gyökerei: imperializmus és birodalmi ideológiák

19.20-19.30: vita

17.40-18.50: *A háború megítélése szekció II. (A. épület, Gombocz-terem) – levezető elnök: Melek Colak*

17.40-18.00: Garaczi Imre: Az első világháború következményei a kelet-közép-európai kisállamok geopolitikai sorsában

18.00-18.20: Surányi Csaba: Elkerülhetetlen volt-e a háború?

18.20-18.40: Szatmári Péter: Alvajárók Európája? Ki a felelős a háború kirobbanásáért?

18.40-18.50: vita

17.20-19.10: *Irodalom az első világháború alatt szekció (Főépület, Szekfű Gyula Könyvtár) – levezető elnök: Majoros István*

17.20-17.40: Ates Uslu: The Great War and its Origins in the Levantine Press of Istanbul

17.40-18.00: Nikolay Baranov: Az első világháború a legújabb német és orosz irodalom tükrében

18.00-18.20: Balázs Eszter: A "hivatalos irodalom" és a háború (1914-1916)

18.20-18.40: Szóts Zoltán Oszkár: Témaválasztások az első világháború alatti magyar nyelvű könyvkiadásban

18.40-19.00: Veres Miklós: Egy nagy háború rémképei a dualizmus kori utópisztikus és tudományos-fantasztikus irodalomban

19.00-19.10: vita

19.30-as kezdettel: fogadás

MÁJUS 9. Második nap – szekciók (Gombocz-terem, Kisdékáni, Szekfű Gyula Könyvtár)

I. SZEKCIÓ-BLOKK:

9.30-10.40: *Két világháború között szekció (A. épület, Kisdékáni) – levezető elnök: Tőkész László*

9.30-9.50: Zeidler Miklós: Az I. világháború a Horthy-korszak tankönyveiben

9.50-10.10: Vizi László Tamás: A trianoni békediktátum aláírói az első világháborúban

10.10-10.30: Hevő Péter: Németország viszonya keleti szomszédaihoz a stresemanni külpolitika idején

10.30-10.40: vita

10.40-10.50: szünet

9.30-10.40: *A Monarchia nemzetiségeinek kérdése az első világháború alatt szekció (A. épület Gombocz-terem) – levezető elnök: Majoros István*
9.30-9.50: Pritz Pál: A magyar nemzeti érdekek első világháború alatti érvényesítésének lehetőségei és vaskos korlátai
9.50-10.10: Szász Zoltán: Nemzetiségek az első világháborúban
10.10-10.30: Vesztróczy Zsolt: Budapest? Bécs? Prága? A szlovák nemzeti mozgalom útkeresései az 1910-es években.
10.30-10.40: vita
10.40-10.50: szünet

9.30-10.40: *Magyarország belpolitikája szekció (Főépület, Szeksfű Gyula Könyvtár) – levezető elnök: Balogh András*
9.30-9.50: Csapó Csaba: Id. Simontsits Elemér naplója
9.50-10.10: Csunderlik Péter: „Figyeljtek és jól átkozzatok” - A Galilei Kör "antimilitarista" tevékenysége az első világháború alatt (1914-1918)
10.10-10.30: Majdán János: „Összedőlt a menetrend...” Magyar vasutak a Nagy Háború első időszakában
10.30-10.40: vita
10.40-10.50: szünet

II. SEKCIÓ – BLOKK:

10.50-11.40: *Európán kívüli világ II. (Főépület, Szeksfű Gyula Könyvtár) – levezető elnök: Majdán János*
10.50-11.10: Balogh András: Az első világháború hatása Ázsiában és Afrikában
11.10-11.30: Szilágyi Ágnes Judit: Az európai Nagy Háború hatása a brazil társadalmi mozgalmakra (1917-1920)
11.30-11.40: vita

10.50-12.00: *Királykoronázás szekció (A. épület, Kisdékáni) – levezető elnök: Zeidler Miklós*
10.50-11.10: Tőkéczki László: Tisza István a magyarságról, a Monarchiáról és a háborúról
11.10-11.30: ifj. Bertényi Iván: Meghalt a király - éljen a király! Készülődés IV. Károly koronázására
11.30-11.50: Maczó Ferenc: Az utolsó királykoronázás és a politikai élclapok
11.50-12.00: vita

10.50-12.20: *A hátszág története szekció (A. épület, Gombocz-terem) – levezető elnök: Pritz Pál*
10.50-11.10: Mátay Mónika – Trádlér Henrietta: A háború áldozatai a harcok után - arzén a Tiszazugban
11.10-11.30: Géra Eleonóra: A Halál villamoson érkezett. Fővárosi hétköznapiok a spanyolnátha árnyékában
11.30-11.50: Bozó Bence Péter: Az Orvosi Hetilap és az I. világháború
11.50-12.10: Majoros István: Képeslapok a frontról. A vizuális háború
12.10-12.20: vita

A konferencia szervezői:

Majoros István, Antal Gábor, Hevő Péter, Madarász Anita

K

KÖZÉP- ÉS KELET EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

1914
ELSŐ VILÁGHÁBORÚS
CENTENÁRIUMI
EMLEKBIZOTTSÁG
1918

